

andet kejserdømme. Der gives en lang række faktiske oplysninger om forholdene, men analysen af de enkelte fænomener, der domineres af et ønske om at karakterisere de sociale kræfter, der ligger bag de skildrede begivenheder, kan ikke siges at frembringe væsentlige nye resultater til vurdering af udviklingslinierne.

Hans Chr. Johansen

Istoriceskie zapiski 90. Akademija NAUK SSSR, Institut istorii SSSR. Moskva, izdatel'stvo »NAUKA«, 1972, 379 s. 1.80 rubler. (Historiske optegnelser 90. Sovjetunionens Videnskabernes akademi. Moskva, forlaget »NAUKA«, 1972).

Det 90. bind af *Istoričeskie zapiski* er præget af bidrag til Ruslands historie efter 1917, idet næsten halvdelen af bogens sidetal optages af afhandlinger om denne periode. I øvrigt er der som vanligt tale om en ret stor spredning hvad angår behandlede emner og perioder inden for Ruslands/Sovjetunionens historie. Der er således i det foreliggende bind bidrag til Ruslands historie i både det 17., 18., 19. og begyndende 20. årh., og emnerne spænder fra egentlig politisk historie over økonomisk historie til idéhistorie og historieskrivningens historie.

Det er indlysende, at der ikke kan blive tale om en anmeldelse i egentlig forstand af et så broget indhold. Jeg skal derfor indskrænke mig til kort at angive, hvad de enkelte bidrag omhandler, så evt. interesserede selv kan orientere sig nærmere.

M. I. Kulicenko har skrevet om »Broderfolkernes samarbejde ved opbygningen af den sovjetiske flernationale stat«, en artikel der synes inspireret af det sovjetiske kommunistpartis centralkomité's forordning »Om forberedelsen af 50-årsdagen for oprettelsen af SSSR«. Forf. vil i øvrigt snarest offentliggøre en monografi om dette emne, dvs. om relationerne mellem de forskellige nationer i Sovjetunionen og tendenserne i disse relationers udvikling. *T.D. Jonkina* har skrevet om »Den VI alrussiske sovjetkongres« (november 1918) og har villet påvise, at denne kongres var udtryk for befæstelsen af sovjetmagten i Rusland og for de arbejdende massers anerkendelse af bolsjevikpartiet som det eneste parti, der var i stand til at lede staten. *N.G. Dumova* har behandlet det såkaldte Kadet-parti (efter forbogstaverne i konstitutionelle demokrater), et borgeligt-liberalt parti, og dets politik i Den provisoriske regerings periode fra marts til november 1917. Denne afhandling er endnu et vidnesbyrd om den voksende interesse blandt sovjetiske historikere for den russiske revolutions tabere. *E.L. Rudnickaja* har skrevet om en etape af den socialistiske tanks historie i Rusland ved at analysere den russiske biolog og sociologiske teoretiker N.D. Nozins filosofi. *P.A. Ostrouchov* har skrevet om det vigtige marked i Nizgorod i årene omkring de russiske landboreformer i 1861. *M. V. Neckina* har i sin afhandling om historikeren *V.O. Kljucevskijs* magisterafhandling fra 1871 (om oldrussiske helgenlegender som kilde til Ruslands kolonisation) ydet et bidrag til såvel den russiske historiografis historie som til russisk lærdomshistorie. *N.B. Golikova* har analyseret livegne bønders handel i begyndelsen

af det 18. årh. *N.F. Demidova* har analyseret den sociale sammensætning og rekruttering af embedsmændene i centraladministrationen i det 17. årh. Endelig har *K. N. Tarnovskij* skrevet en nekrolog, der samtidig er en art forskningsoversigt, over historikeren *L. M. Ivanov*, der især er kendt for sine studier over det russiske proletariat i perioden op til Oktoberrevolutionen.

Bogen indeholder en indholdsfortegnelse over *Istoriceskie Zapiskis* afhandlinger i bindene 81 og 90, der viser, hvor mange vægtige bidrag til Ruslands/Sovjetunionens historie, der offentliggøres i dette skrift med den så uprætentiøse betegnelse.

Bent Jensen

Skandinavskij sbornik XVIII. Tartuskij gosudarstvennyj universitet. Tallin, izdatel'stvo »Eesti raamat«, 1973. 284 s. 1.60 rubler. (Skrifter om Skandinavien XVIII. Det statslige universitet i Tartu. Tallin, forlaget »Eesti raamat«, 1973).

Regelmæssigt siden 1956 er der hvert år udkommet et bind af Skandinavskij sbornik, et skrift der vistnok ikke er meget kendt i Skandinavien. Årbogen offentliggør afhandlinger af såvel sovjetiske som ikke-sovjetiske forfattere (blandt de sidstnævnte synes der dog overvejende at være tale om personer med et stærkt tilhørsforhold til den kommunistiske bevægelse) inden for emnerne historie, økonomi, sprogvidenskab, litteraturvidenskab, etnografi, arkæologi m.v. Der er i virkeligheden tale om en ganske imponerende præstation, der vidner om stor interesse for skandinavisk historie og samfundsforhold blandt sovjetiske forskere. I de forløbne år har der også været adskillige bidrag af stor interesse for danske historikere, selv om det klart fremgår af antallet af offentliggjorte afhandlinger, at Sverige står i centrum for den sovjetiske skandinavistiske interesse.

Det foreliggende bind er at betragte som en art festskrift til dr. *M.I. Steblin-Kamenskij*, der er indehaver af en lærestol i skandinavisk filologi ved Lenins grads universitet. Årbogen er derfor naturligt nok i overvejende grad præget af afhandlinger inden for sprog- og litteraturvidenskab, og bidrag af interesse for historikere er derfor kun få. Der findes imidlertid en oversigt af *A. S. Kan* om svenske godsarkiver og deres materiale til belysning af svenske storgodsers økonomi m.v. i det 18.-19. årh., et referat af det tredje finsk-sovjetiske symposium i Helsingfors (november 1971), samt endelig et referat af den anden videnskabelige konference vedrørende feudalismens og kapitalismens udviklingsproblemer i Østersølandene, som fandt sted i Tartu i marts 1972.

Bind XVIII er dog ikke karakteristisk for Skandinavskij sborniks indhold; normalt er der en langt mere ligelig fordeling mellem de forskellige discipliners bidrag til årbogen. Interesserede, der ønsker en oversigt over, hvad Skandinavskij sbornik indeholdt i de første 13 år af årbogens eksistens (1956-1968), kan få oplysninger herom i *Erkki Kuujos* artikel »Skandinavskij sbornik. Band 1-13«, *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, 18 (1970), pp. 135-148.

Bent Jensen